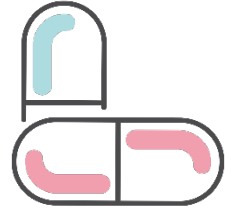

Gebruik van antidepressiva

voor en tijdens de zwangerschap en in het kraambed (SSRI's)

Je behandelend arts of psychiater heeft je een SSRI voorgeschreven. SSRI staat voor selectieve serotonine heropname-remmer. Er zijn verschillende soorten SSRI's. Deze medicijnen worden gebruikt bij verschillende soorten psychische problematiek.

Deze voorlichtingsbrochure geeft informatie over de mogelijke risico's en gevolgen voor moeder en kind van het gebruik van SSRI-medicatie bij een zwangerschap en in het kraambed.

Als je zwanger wilt worden

Gebruik je een SSRI en wil je zwanger worden? Dan is het verstandig om je arts advies te vragen. Dit heet een preconceptioneel advies (voor de conceptie = voor de bevruchting). De arts bespreekt dan de voor- en nadelen van SSRI-gebruik tijdens de zwangerschap. Je hoort dan ook of er andere behandelingen mogelijk zijn, die misschien beter aansluiten bij jouw klachten. Het is wel belangrijk dat de adviserende arts kennis heeft van je psychiatrische ziektebeeld en van de noodzaak en risico's van SSRI's tijdens de zwangerschap. Verder krijg je tijdens dit gesprek algemene informatie over een goede voorbereiding op je zwangerschap.

Er kunnen goede redenen zijn om SSRI-medicatie voor en tijdens de zwangerschap te blijven gebruiken. Meestal kun je dan gewoon doorgaan met de medicatie die je al gebruikt. Wel is het verstandig om de dosering van de medicatie zo laag mogelijk te houden.

Als je zwanger bent

Als je zwanger bent, verwijst je huisarts je naar een verloskundige of naar een gynaecoloog. Voor je SSRI-gebruik maakt het niet uit wie de zwangerschap begeleidt; hierin is de aard van je psychische problemen bepalend. De verloskundige of gynaecoloog doet de zwangerschapscontroles. Daarnaast krijg je begeleiding van de huisarts of psychiater die de SSRI-medicatie heeft

voorgeschreven.

Indien de huisarts of verloskundige vaststelt dat er sprake is van een psychosociale of psychiatrische hulpvraag, zal er een verwijzing plaatsvinden.

BOBP

Tijdens de zwangerschap kan er door de verloskundige, gynaecoloog of huisarts gesignaleerd worden dat er extra hulp en begeleiding nodig is. BOBP betekent: Baby's van Ouders met Bijzondere Problemen. Het BOBP-team bestaat uit professionele krachten van de volgende organisaties:

- GGZ Oost Brabant, LEV-groep, ORO, de Zorgboog/ Kraamzorg en Jeugdgezondheidszorg.

Doelgroep zijn (aanstaande) ouder(s) met psychosociale problematiek. Het doel is om problemen en knelpunten op tijd op te merken, zodat je de juiste begeleiding en hulp krijgt tijdens de zwangerschap en de periode erna. Door het ontvangen van hulp van BOBP voel je je gesterkt in de toekomstige rol als moeder.

Je eigen netwerk zoals familie en/of vrienden worden zoveel mogelijk bij de zorg betrokken.

POP staat voor Psychiatrie, Obstetrie en Pediatrie

Indien de huisarts of verloskundige vaststelt dat er sprake is van een psychiatrische hulpvraag (bijvoorbeeld in geval van (dreigende)

decompensatie en/of medicatie advies), zal er een verwijzing plaatsvinden naar de POP-hulpverleners van het GGZ Helmond via de gynaecoloog. Afhankelijk van de complexiteit van de lichamelijke en psychiatrische problematiek wordt een zorgtraject bepaald. Psychische klachten worden behandeld met ondersteunende behandeling en begeleiding en indien nodig met psychotherapie en/of medicatie.

Indien er sprake is van een lichte psychische klacht, bijvoorbeeld een milde angststoornis of een traumatisch verleden, zal er via de gynaecoloog verwezen worden naar de afdeling medische psychologie van het Elkerliek Ziekenhuis voor ondersteuning.

Gevolgen van SSRI-gebruik

Er zijn aanwijzingen dat ongeboren kinderen iets minder goed groeien wanneer hun moeder SSRI-medicatie gebruikt. De kans op andere complicaties lijkt niet verhoogd. Wanneer je tijdens de zwangerschap een SSRI gebruikt, komt er via de placenta ook wat van het medicijn bij de baby terecht. Dit kan drie belangrijke gevolgen hebben.

Aangeboren afwijkingen

In de eerste plaats is er een klein risico op aangeboren afwijkingen, met name een opening in het schot tussen de harthelften. Dit gebeurt bij 1 tot 1,5% van alle kinderen bij wie de moeder SSRI-medicatie gebruikt tijdens de zwangerschap. Dit is 3 tot 5 keer vaker dan wanneer de moeder geen SSRI gebruikt. Bij deze afwijking is meestal geen behandeling nodig en zo ja, dan slaagt de behandeling doorgaans goed.

Gewenning aan de medicijnen

In de tweede plaats raakt de pasgeborene gewend aan de medicijnen. Na de geboorte krijgt de baby plotseling geen medicijnen meer binnen. Dit kan allerlei verschijnselen veroorzaken, die men neonatale onttrekkingsverschijnselen noemt. In onderstaande tabel staan ze opgesomd. 1 op de drie kinderen krijgt hier last van, met name als de

moeder in de tweede helft van de zwangerschap SSRI-medicatie heeft gebruikt.

Neonatale onttrekkingsverschijnselen treden meestal binnen 2 tot 4 dagen na de bevalling op en duren maximaal 2 tot 4 weken. Bij gebruik van hogere doseringen SSRI is de kans op onttrekkingsverschijnselen groter. Ook als de baby te vroeg geboren is, is de kans wat groter. Meestal verdwijnen de verschijnselen spontaan en behoeven geen verdere behandeling. De pasgeborene houdt er, voor zover bekend, niets aan over.

Neonatale onttrekkingsverschijnselen

De verschijnselen die op kunnen treden zijn:

- voedingsproblemen, minder goed drinken
- prikkelbaarheid en meer huilen
- trillerig zijn, verhoogde spierspanning
- slaapproblemen
- weinig bewegen en weinig reactief zijn
- ondertemperatuur
- kreunende ademhaling
- minder urineproductie

Het is belangrijk van tevoren geïnformeerd te zijn dat neonatale onttrekkingsverschijnselen kunnen optreden en wat je kunt verwachten en kunt doen. Als bijlage bij deze folder is een lijst toegevoegd om te controleren of je kind last heeft van neonatale onttrekkingsverschijnselen. Het is verstandig om deze lijst 3x per dag gedurende de eerste 4 dagen na de bevalling in te vullen. De kraamverzorgende zal je hierbij helpen.

Ademhalingsproblemen

Ook kan de pasgeborene last hebben van ademhalingsproblemen. Deze problemen kunnen direct na de geboorte ontstaan en moeten dan behandeld worden. Daarom adviseren wij om in een ziekenhuis te bevallen. De ademhalingsproblemen ontstaan door een verhoging van de bloeddruk in de longen van de pasgeborene. De kans hierop is gelukkig erg klein, namelijk minder dan 1%. Het is overigens nog niet duidelijk of SSRI-gebruik tijdens de zwangerschap effecten heeft op het kind op latere leeftijd, maar daar lijkt het niet op.

De bevalling

Vanwege de kleine kans op ademhalingsproblemen bij de pasgeborene, adviseren we om in het ziekenhuis te bevallen. Dit kan met je eigen verloskundige of met de gynaecoloog. De begeleiding van de bevalling verloopt verder net zoals bij iedere andere zwangere.

Het kraambed

Na de bevalling hoef je in principe niet lang in het ziekenhuis te blijven. Om zeker te weten dat je baby goed blijft ademen, adviseren we om hem of haar minimaal 12 uur in het ziekenhuis te observeren als je de medicatie langdurig en/of in 3e trimester hebt gebruikt. Er wordt tijdens het verblijf in het ziekenhuis een zuurstofmeting gedaan bij jullie kindje. Daarnaast zal de kinderarts jullie kind nakijken.

De wat vaker voorkomende verschijnselen zijn over het algemeen niet ernstig en verdwijnen meestal na enkele dagen. Daarvoor hoeft je baby niet in het ziekenhuis te blijven. Het is wel nuttig om de eerste dagen te letten op klachten die duiden op onttrekkingsverschijnselen, en zo nodig contact op te nemen met de verloskundige die je begeleidt.

Overigens kunnen er natuurlijk wel andere redenen zijn waarom je in het ziekenhuis moet blijven, die niets met de SSRI-medicatie hebben te maken.

Borstvoeding

Je kunt gewoon borstvoeding geven. We weten dat borstvoeding in combinatie met SSRI- gebruik op korte termijn geen probleem is voor de pasgeborene. Vooral nog lijken er geen lange termijn effecten te bestaan.

Doorgaan met de medicatie

Het is verstandig om na de bevalling in elk geval door te gaan met de medicatie zoals je die voor de zwangerschap gebruikte. De arts die de medicijnen heeft voorgeschreven zal dit van tevoren met je bespreken. De bevalling en het kraambed geven al genoeg veranderingen die je stemming kunnen beïnvloeden of angst kunnen veroorzaken. Het doorgaan met de medicatie in combinatie met algemene leefregels zoals rust en regelmaat, zijn dan ook extra belangrijk in de periode na de bevalling.

Totstandkoming

Deze folder is tot stand gekomen in samenspraak met alle zorgverleners aangesloten bij JIJWIJ.

<http://www.jijwij.nl/>

Bijlage

Vul tijdens de eerste 4 dagen van het kraambed 3x per dag de checklijst op de volgende pagina's in.

Wanneer 1 of meerdere van de genoemde verschijnselen optreden is het belangrijk contact op te nemen met je verloskundige.

Dag 1: datum.....

Omschrijving	1 ^e keer	2 ^e keer	3e keer
Huilen met hoge stem			
Korter dan 1 uur na de voeding slapen			
In rust voorkomen van trillingen van één of meer lichaamsdelen			
Symmetrische bewegingen van de armen of benen, die niet te stoppen zijn (spierschokken/stuipen)			
Temperatuur hoger dan 37,5°C of lager dan 36,5°C			
Kreunende ademhaling			
Slecht drinken			

Dag 2: datum.....

Omschrijving	1 ^e keer	2 ^e keer	3e keer
Huilen met hoge stem			
Korter dan 1 uur na de voeding slapen			
In rust voorkomen van trillingen van één of meer lichaamsdelen			
Symmetrische bewegingen van de armen of benen, die niet te stoppen zijn (spierschokken/stuipen)			
Temperatuur hoger dan 37,5°C of lager dan 36,5°C			
Kreunende ademhaling			
Slecht drinken			

Dag 3: datum.....

Omschrijving	1 ^e keer	2 ^e keer	3e keer
Huilen met hoge stem			
Korter dan 1 uur na de voeding slapen			
In rust voorkomen van trillingen van één of meer lichaamsdelen			
Symmetrische bewegingen van de armen of benen, die niet te stoppen zijn (spierschokken/stuipen)			
Temperatuur hoger dan 37,5°C of lager dan 36,5°C			
Kreunende ademhaling			
Slecht drinken			

Dag 4: datum.....

Omschrijving	1 ^e keer	2 ^e keer	3e keer
Huilen met hoge stem			
Korter dan 1 uur na de voeding slapen			
In rust voorkomen van trillingen van één of meer lichaamsdelen			
Symmetrische bewegingen van de armen of benen, die niet te stoppen zijn (spierschokken/stuipen)			
Temperatuur hoger dan 37,5°C of lager dan 36,5°C			
Kreunende ademhaling			
Slecht drinken			